

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

**РЕФЕРАТ**  
**кваліфікаційної роботи**  
**на здобуття освітнього ступеня магістра**  
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»  
за магістерською програмою професійного спрямування  
«Корпоративні фінанси»

на тему: «Фінансове забезпечення формування необоротних активів підприємства»

**Виконавець:**

студент фінансово-економічного  
факультету

Рябой Олександр Анатолійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

**Науковий керівник:**

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Лапін Ірина Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

\_\_\_\_\_  
/підпис/

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність теми.** Економікою охоплюються усі без винятку сторони життя людини, пов'язані з задоволенням її фізіологічних і духовних потреб. Щоб підтримувати необхідний життєвий рівень, мати сім'ю, виховувати дітей, людям необхідні їжа, притулок. Ці предмети життєзабезпечення створюються на підприємствах промисловості, сільського господарства, будівництва та при участі підприємств транспорту і зв'язку.

Безумовно, щоб відбувалося нормальне функціонування підприємства, необхідна наявність визначених засобів і джерел. Основні виробничі фонди, що складаються з будинків, споруд, машин, знарядь й інших засобів праці, що приймають участь у процесі виробництва, є самою головною основою діяльності підприємства. І тому, раціональне й економічне використання основних фондів є першочерговою задачею підприємства.

Матеріально-технічною основою процесу виробництва на будь-якому підприємстві є основні виробничі засоби. У умовах ринкової економіки початкове формування основних засобів, їх функціонування і розширене відтворення здійснюється при участі фінансів, за допомогою яких утворюються і використовуються грошові фонди цільового призначення, що опосередковують придбання, експлуатацію і відновлення засобів праці.

На перший погляд може здатися, що основні засоби використовуються насамперед на підприємствах, які займаються виробництвом товарів, а для тих, що надають послуги, засоби праці не є такими важливими. Але це не так, адже основні фонди - це не лише верстати та споруди. До них відносять і всю електронно-обчислювальну техніку, без якої зараз не можна уявити роботу будь-якого підприємства, і невиробничі основні фонди, які дуже часто не відносять до основних засобів. При виготовленні продукції обов'язковою умовою є залучення необхідних виробничих фондів та ефективне використання з метою забезпечення максимальної їх віддачі, тобто обсягу виготовлених товарів чи наданих послуг на одиницю вартості основних засобів. Отже, головна проблема в процесі експлуатації останніх полягає в розробці такої системи управління ними, яка б дозволила підвищити ефективність використання основних засобів у виробництві.

На сьогодні залишаються важливими здобутки всіх дослідників проблеми ефективного використання основних засобів, але на даному етапі економічного розвитку необхідно враховувати ще один важливий аспект, пов'язаний зі становленням ринкових відносин. Роль та потреба підвищення ефективності використання основних засобів пов'язана насамперед з питаннями фінансового забезпечення формування необоротних активів підприємства.

Для розробки ефективної політики управління основними фондами доцільним є врахування та оцінка здобутків всіх вчених-дослідників цієї проблеми, що дасть змогу на основі критичного аналізу прийняти правильне та найбільш оптимальне рішення.

Таким чином, актуальність теми магістерської роботи полягає в тому, що підвищення ефективності використання основних засобів підприємств є одним з основних питань у період переходу до ринкових відносин. Від вирішення цієї проблеми залежить фінансовий стан підприємства, конкурентоспроможність його продукції на ринку.

**Метою дослідження** є дослідження теоретико-методичних аспектів формування та використання необоротних активів підприємства і розроблення напрямків управлінських рішень щодо підвищення ефективності їх фінансового забезпечення..

**Завдання дослідження:**

- визначити економічну сутність необоротних активів підприємства;
- дослідити механізм фінансового забезпечення відтворення необоротних активів;
- розглянути методику аналізу показників забезпечення, стану і ефективності використання необоротних активів підприємства;
- навести організаційно-економічну характеристику підприємства ТОВ «Цемент»;
- здійснити оцінку й аналіз стану та структури майна підприємства і джерел його формування;
- провести аналіз забезпеченості підприємства основними засобами;
- провести аналіз ефективності використання основних засобів підприємства ТОВ «Цемент»;
- запропонувати шляхи поліпшення формування та використання необоротних активів підприємства.

**Об'єктом дослідження** є економічні процеси, що виникають з приводу формування та використання необоротних активів та визначення напрямків їх фінансового забезпечення.

**Предметом дослідження** є теоретико-методичні і практичні підходи щодо аналізу та оцінки фінансового забезпечення необоротних активів підприємства.

У процесі виконання роботи були використані такі **методи дослідження**: моделювання - для опису сутності процесів, фактів, понять і необхідних взаємозв'язків; графо-аналітичний аналіз - аналіз і підтвердження в певних координатах економічних постулатів і моделей; декомпозиція і композиція - як прийоми для побудови структурних схем підпорядкованості процесів і прийняття рішень.

Обрані методи дають можливість порівнювати, групувати та аналізувати дані.

**Інформаційною базою дослідження** є матеріали законів України, положень Міністерства фінансів України, робіт українських і закордонних економістів, що займаються питаннями відтворення основних фондів, а також матеріали фінансової звітності досліджуваного підприємства.

**Структура та обсяг роботи.** Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел,

додатків. Загальний обсяг роботи становить 89 сторінок, включаючи 20 таблиць, 15 рисунків, 8 додатків і список використаних джерел із 52 найменувань.

## ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти фінансового забезпечення формування необоротних активів підприємства»** досліджені основи фінансового забезпечення формування необоротних активів підприємства. Розглянуті питання щодо визначення системи показників забезпечення, стану і ефективності використання необоротних активів підприємства

У другому розділі **«Аналіз формування та використання необоротних активів підприємства ТОВ «Цемент»»** дана загальна характеристика підприємства ТОВ «Цемент». Проводиться аналіз його фінансового стану та оцінка забезпеченості підприємства ТОВ «Цемент» основними засобами. Діагностується ефективність використання основних засобів підприємства

У третьому розділі **«Шляхи поліпшення формування та використання необоротних активів підприємства ТОВ «Цемент»»** За результатами дослідження зроблено рекомендації ефективності використання основних фондів на підприємстві ТОВ «Цемент». Розглянуті нові форми фінансового забезпечення основних засобів підприємства

## ВИСНОВКИ

Результатом магістерської роботи є теоретичне узагальнення і вирішення методичних та практичних проблем фінансового забезпечення формування необоротних активів на підприємстві в сучасних умовах.

До необоротних активів підприємства належать активи з терміном використання більше ніж один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік). Для фінансування придбання необоротних активів підприємства зазвичай використовують власні і довгостроково залучені фінансові ресурси.

Важливою складовою необоротних активів підприємства є основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи. У процесі їх експлуатації нараховують амортизаційні відрахування, з яких формується амортизаційний фонд, що є основним джерелом відтворення необоротних активів. Підприємства мають право самостійно обирати метод нарахування амортизації необоротних активів. Фінансові результати виробничо-господарської діяльності значною мірою залежать від обраної амортизаційної політики, структури та ефективності використання необоротних активів підприємства.

Фахівці фінансових служб зобов'язані вести поточний контроль за станом і використанням необоротних активів підприємства, формувати

оптимальну їх структуру, визначати основні напрями оновлення та обирати оптимальні джерела фінансування.

Ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства залежить від структури та інтенсивності використання його основних засобів. Тому важливим напрямом фінансової роботи на підприємстві і є обґрунтування і вибір оптимальних джерел фінансування придбання та експлуатації основних засобів підприємства, оцінювання показників ефективності їх використання, формування ефективної амортизаційної та інвестиційної політики.

Забезпечення певних темпів розвитку і підвищення ефективності виробництва можливе за умови інтенсифікації відтворення та ліпшого використання діючих основних засобів. Ці процеси, з одного боку, сприяють постійному підтриманню належного технічного рівня кожного підприємства, а з іншого – дають змогу збільшувати обсяг виробництва продукції без додаткових інвестиційних ресурсів, знижувати собівартість виробів за рахунок зниження питомої амортизації й витрат на обслуговування виробництва та його управління, підвищувати фондовіддачу і прибутковість.

Розширити відтворення основних фондів можна за допомогою: технічного переозброєння діючого підприємства; реконструкції виробництва; розширення виробничих потужностей підприємства; нового будівництва технологічно завершених виробничих потужностей та підрозділів підприємства. Практична ж реалізація відтворювальних процесів потребує не лише активної інженерно-виробничої діяльності самого підприємства, а й мобілізації великих фінансових коштів. У повному обсязі вона можлива за умови передовсім постійної державної підтримки, безпосередньої участі багатьох інститутів ринкової інфраструктури та іноземного капіталу.

Дослідження проводилися за результатами діяльності ТОВ «Цемент». ТОВ «Цемент» є одним із найсучасніших підприємств галузі, яке пропонує продукцію високої якості, бореться з реалізацією фальсифікованого цементу на українському ринку, а також будує тісні, взаємовигідні й засновані на довірі стосунки зі своїми клієнтами.

Ефективне використання основних фондів та виробничих потужностей має важливе значення для аналізованого підприємства, оскільки їх повніше використання сприяє зменшенню потреб у введенні в експлуатацію нових виробничих потужностей, веде до збільшення обсягів випуску продукції. Кількість же виробленої продукції за наявного розміру виробничого апарату залежить, з одного боку, від фонду часу продуктивної роботи машин та устаткування протягом доби, місяця або року, тобто від їхнього екстенсивного завантаження, а з іншого – від ступеня використання знарядь праці за одиницю часу (інтенсивного навантаження). Отже, усю сукупність технічних, організаційних та економічних заходів щодо ліпшого використання основних фондів підприємства можна умовно поділити на дві групи:

- а) збільшення екстенсивного завантаження;
- б) підвищення інтенсивного навантаження.

Треба наголосити також на двох важливих обставинах.

По-перше, якщо екстенсивне завантаження машин та устаткування обмежується тільки календарним фондом часу, то можливості підвищення інтенсивного навантаження устаткування, його продуктивності практично не є такими обмеженими.

По-друге, здійснення заходів екстенсивного напрямку, як правило, не потребує капітальних витрат, а підвищення рівня інтенсивного використання виробничого апарату зв'язане зі значними інвестиціями; проте остання порівняно швидко окупаються за рахунок одержаного внаслідок інтенсифікації додаткового економічного ефекту.

Оскільки, як свідчить аналіз, найбільший вплив на фондівіддачу й зміну обсягів виробництва мали такі чинники, як виробіток і структура обладнання та кількість відпрацьованих днів, то й основними напрямками поліпшення використання основних фондів підприємства є:

- швидке освоєння проектних потужностей, введення в дію нових технологічних ліній, агрегатів, устаткування;
- зменшення кількості недіючого устаткування, виведення з експлуатації зайвого та швидке залучення у виробництво невстановленого устаткування;

Екстенсивне оновлення характеризує темпи збільшення обсягу експлуатованих основних фондів. Інтенсивне оновлення передбачає заміну діючих основних фондів новими, більш ефективними. Проте процес виведення з експлуатації застарілих спрацьованих основних фондів не можна ототожнювати з інтенсивним оновленням діючих засобів праці бо реальний господарський оборот охоплює не лише введення в дію нових і виведення з експлуатації спрацьованих фондів, а й передачу певної їхньої частини з балансу одного підприємства на баланс іншого.

- скорочення та ліквідація внутрішньозмінних простоїв шляхом підвищення рівня організації виробництва, підвищення коефіцієнта змінності роботи обладнання;

- підвищення якості ремонтного обслуговування основних фондів та зменшення витрат на їх ремонт, для чого необхідно довести до раціонального мінімуму кількість ремонтів машин протягом усього періоду їхнього функціонування та максимально зменшити витрати на проведення одного ремонту;

- удосконалення виробничої структури основних фондів, на яку впливають :виробничі та матеріально-технічні особливості галузі, форми суспільної організації виробництва, форми відтворення основних фондів, технічний рівень виробництва, рівень організації будівельних робіт, розміщення підприємства;

- модернізація діючого устаткування, котра означає його вдосконалення з метою запобігання техніко-економічному старінню та підвищення техніко-експлуатаційних параметрів до рівня сучасних вимог;

За порівняно невеликих витратах і за відносно короткий строк модернізація може забезпечити оновлення устаткування на новому

технічному рівні, зростання продуктивності праці, нарощування виробничих потужностей, збільшення випуску продукції, економію інвестиційних ресурсів. Досвід багатьох підприємств України показує, що проведення комплексної модернізації багатьох видів виробничого устаткування збільшує його продуктивність на 30-50%, а зв'язані з цим витрати не перевищують половини вартості нових технічних конструкцій аналогічного призначення.

- стимулювання раціонального використання основних фондів, підвищення та розвиток матеріального та морального стимулювання праці.

За умов ринкової економіки процес господарювання в цілому має передбачати достатні економічні стимули для забезпечення ефективного використання основних фондів, усього майна підприємств. Швидкому запровадженню дієвій системі колективних та індивідуальних економічних стимулів сприятимуть: побудова механізму оплати залежно від кінцевих результатів виробництва; більш гнучка амортизаційна та інвестиційна політика; державна підтримка великих інвестиційних проектів тощо.

## АНОТАЦІЯ

### Рябой О. А. «Фінансове забезпечення формування необоротних активів підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного за спрямування «Корпоративні фінанси» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні питання фінансового забезпечення формування необоротних активів підприємства. Розглянутий механізм управління необоротними активами підприємства. Представлена методика їх аналізу.

Проведено аналіз фінансового стану та оцінка забезпеченості та ефективності використання основних засобів підприємства ТОВ «Цемент»

У роботі представлені рекомендації щодо ефективного формування та раціонального використання необоротних активів підприємства ТОВ «Цемент».

**Ключові слова:** фінансовий стан, необоротні активи, основні засоби, фондвіддача, озброєність праці.

## ANNOTATION

### Ryaboy OA "Financial support for the formation of non-current assets of the enterprise"

Qualification work for obtaining an educational master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" under the master's program of professional direction "Corporate Finance" - Odessa National Economic University. - Odessa, 2018.

The paper deals with theoretical and practical issues of financial support for the formation of non-current assets of the enterprise. The mechanism of management of non-current assets of the enterprise is considered. The method of their analysis is presented.

The analysis of the financial state and the estimation of the availability and efficiency of the use of fixed assets of the enterprise "Cement" Ltd.

The paper presents recommendations for the effective formation and rational use of non-current assets of the company Cement LLC.

**Key words:** financial condition, non-current assets, fixed assets, return on assets, labor arsenal.